

Крошка С.А. Інклюзивна освіта в умовах сучасного навчального закладу / С. А. Крошка, А.Д.Кононенко // Актуальні проблеми фізичного та валеологічного виховання учнівської молоді: теорія і практика: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Лисичанськ: ВП «Лисичанський педагогічний коледж ЛНУ імені Тараса Шевченка». – Лисичанськ : ООО «КИТ-Л», 2013. – С. 62-65.

Актуальність. Сучасний етап інноваційного розвитку суспільства відзначається формуванням нового погляду на освіту й на місце людини в соціумі. Освіта набуває характеристик загальності, доступності, рівності.

Ключові слова: інклюзія, освіта, технології.

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА В УМОВАХ СУЧАСНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Крошка С.А., Кононенко А.Д.

ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка»

Сучасний етап інноваційного розвитку суспільства відзначається формуванням нового погляду на освіту й на місце людини в соціумі. Освіта набуває характеристик загальності, доступності, рівності.

Інклюзивне навчання – це комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітям з особливими освітніми потребами шляхом організації їх навчання у загальноосвітніх навчальних закладах на основі застосування особистісно орієнтованих методів навчання, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких дітей [3, с. 284].

Термін «інклюзія», уведений у науковий обіг М. Уїлл (США), позиціонується зі структурним реформуванням шкіл відповідно до потреб усіх без винятку дітей.

На сучасному етапі даному питанню приділяють чимало уваги. Значного впливу на розвиток інклюзивної освіти в Україні надають роботи В. Бондаря, А. Колупаєвої, С. Місяк, Т. Носової, С. Савченко, О.Поляк та інших [1; 2; 3; 4; 5].

Інклюзивне навчання запроваджується відповідно до Конвенції ООН про права дитини, низки Указів Президента, Закону України «Про загальну середню освіту».

Мета інклюзивної освіти – розбудова інклюзивного суспільства, що дозволяє кожному, незалежно від віку й статі, етнічної належності, здібностей, наявності або відсутності особливостей у розвитку, брати участь у житті суспільства й робити свій внесок в його розвиток [1, с. 25].

На кожному історичному етапі розвитку освіти для дітей з особливими потребами існувала відповідна освітня модель, ядром якої виступали провідні підходи до подолання освітніх проблем цієї категорії.

Медична модель («об'єкт жалю») забезпечувала освітні потреби дітей і молоді цієї категорії через створення спеціальних закритих установ. Фактична ізоляція в умовах цих установ довела неспроможність даної моделі і, як наслідок, призвела до постановки питання щодо зменшення кількості установ даного типу та поступового їх закриття.

Ідея «нормалізації» передбачала формування «партнерів культурно-нормативного життя тих, хто був виключений з суспільства» засобами інтеграції або асиміляції через прийняття норм домінуючої культури й слідування їм у своїй поведінці [3, с. 284]. Основними недоліками моделі «нормалізації» визнано фізичну складову інтеграції через тиск на суспільство з метою формування змін у ставленні до таких дітей.

В основу моделі «включення» покладено ідею соціального прийняття через модифікацію стилю поведінки й ціннісних норм домінуючої групи.

Інклюзивна освіта, таким чином, розуміється як система, за якої учні з особливими освітніми потребами відвідують ті самі школи, що й звичайні учні; перебувають у класах з дітьми такого ж віку; реалізують індивідуальні, що відповідають їхнім потребам і можливостям освітні потреби; забезпечуються необхідною підтримкою і супроводом.

Аналіз законодавчо-правових засад розвитку інклюзивної освіти засвідчив, що міжнародна стратегія інклюзивної освіти спрямована на реалізацію права людини на освіту, розбудову інклюзивного суспільства, трансформацію освітніх систем й підтримку державних стратегій інклюзивної освіти, оновлення професійної підготовки вчителя, розробку механізмів інвестування інклюзивної освіти.

Інклюзивне навчання слід розуміти як комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітям з особливими освітніми потребами шляхом їх навчання у загальноосвітніх закладах на основі застосування особистісно орієнтованих методів навчання, з урахуванням індивідуальних особливостей. У цьому контексті постає необхідність розробки особистісно орієнтованих індивідуальних планів і програм; методичних рекомендацій щодо належної організації інклюзивного навчання і комплексної реабілітації, критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у межах освітньої інклюзії, забезпечення навчальних закладів необхідною матеріально-дидактичною базою, що дозволяє здійснювати інклюзивне навчання.

На докладне вивчення заслуговують технології інклюзивного навчання (технологія «включення усіх», комунікативні технології, технології особистого включення, використання допоміжних цілей, отримання індивідуальної допомоги, технологія «працюємо разом»).

Інклюзивна школа – заклад освіти, який забезпечує інклюзивну освіту як систему освітніх послуг. Не дивлячись на те, що інклюзивні школи забезпечують сприятливі умови для досягнення рівних можливостей і повної участі, для їх ефективної діяльності необхідні спільні зусилля не лише з боку вчителів та персоналу школи, а й ровесників, батьків, членів родин.

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка – перший вуз в Україні, який пішов на реалізацію повноцінного проекту з навчання інвалідів. Вуз веде перебудову й переобладнання навчальних приміщень, а найголовніше – працює над новими методиками, підготовкою кадрів і реально навчає людей з різноманітними нозологіями. За словами проректора ЛНУ О. Бабічева, в ЛНУ навчаються 250 студентів з особливими освітніми потребами. Головна особливість – всі ці студенти займаються в загальних групах, із звичайними студентами. Тому важливо, щоб педагог умів працювати з різними категоріями учнів [5].

Лисичанський педагогічний коледж підтримав реалізацію проекту ЛНУ із застосування в своїй роботі інклюзивного навчання. Частково переобладнані приміщення. В коледжі навчається 30 студентів з особливими потребами. Вони відвідують заняття із звичайними студентами, беруть активну участь у громадському житті коледжу.

З січня 2013 року введено вивчення поглибленого курсу (за бажанням) для студентів усіх спеціальностей «Формування культури здоров'я молоді з особливими потребами». Курс розрахований на 54 години. Студенти будуть знайомитися з нормативно-правовими документами, психолого-педагогічними аспектами формування культури здоров'я молоді з особливими потребами, застосувувати корекційно-реабілітаційні методики на практичних заняттях.

Під час проходження програми курсів студенти засвоюють алгоритм навчання та виховання зазначеної категорії дітей, яка передбачає використання особистісно орієнтованих підходів у навчально-виховному процесі, застосування індивідуальних, групових форм роботи, урахування впливу різних видів розладів і хвороб на процес навчання. Правильно спланована та систематично проведена робота по формуванню культури здоров'я молоді забезпечить захист права кожної дитини, а особливо дитини з обмеженими можливостями, на отримання якісної освіти.

Література

- 1. Бондар В. І.** Діти з особливими потребами у загальноосвітньому просторі: початкова ланка . – К. : Просвіта, 2004. – 152 с.
- 2. Колупасва А. А.** Інклюзивна освіта : реалії та перспективи. – К. : Самміт-Книга, 2009. – 272 с.
- 3. Місяк С. А.** Організація освіти осіб з фізичними вадами в Україні // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: Тези доповідей. – К. : Університет "Україна", 2005. – С. 284-285.
- 4. Носова Т.** Особливості соціалізації дітей з особливими потребами. – К. : Житомир, 2007. – С. 150–154.
- 5. Савченко С. В.** Науково-теоретичні засади соціалізації студентської молоді в позанавчальній діяльності в умовах регіонального освітнього простору. – Луганськ : Альма-матер, 2004. – 406 с.